

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Diversity of
Cultural Expressions

RADE BOJOVIĆ

OSNOVE POSLOVANJA I PORESKI SISTEM

KOMPANIJSKO PRAVO

Osnovni podaci o privrednim društvima

ZAKON O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA
("Sl. list RCG", br. 06/02, "Sl. list CG", br.
17/07, 80/08, 40/10, 36/11, 40/11)

Ovim zakonom se uređuju oblici obavljanja privrednih djelatnosti i njihova registracija

Privrednu djelatnost obavljaju privredna društva i preduzetnici

Oblici obavljanja privrednih djelatnosti su privredna društva i drugi oblici određeni ovim zakonom:

- 1) preduzetnik;
- 2) ortačko društvo (ortakluk)- „OD“;
- 3) komanditno društvo – „KD“;
- 4) akcionarsko društvo – „AD“
- 5) društvo sa ograničenom odgovornošću – „DOO“
- 6) dio stranog društva.

- Preduzetnik?

Preduzetnik je fizičko lice koje se bavi privrednom djelatnošću radi sticanja dobiti, na tu djelatnost ne obavlja za račun drugoga.

Preduzetnik je odgovoran za sve obaveze u vezi sa privrednom djelatnošću koju obavlja cjelokupnom svojom imovinom.

- Ortakluk?

Odnos između lica koja obavljaju djelatnost u cilju sticanja dobiti.

Sva društva čiji članovi nemaju ograničenu odgovornost su ortakluci.

Ortak može biti fizičko ili pravno lice.

Ortak ima neograničenu solidarnu odgovornost.

- Komanditno društvo?

Društvo jednog ili više lica koja se zovu komplementari i jednog ili više lica koja se zovu komanditori i kolektivno se nazivaju: firma.

Komplementari su neograničeno solidarno odgovorni za sve obaveze društva. Komanditori odgovaraju za obaveze društva do visine svojih uloga. Ulozi komanditora mogu biti u novcu ili u stvarima i pravima koja se procjenjuju.

Komplementar i komanditor može biti fizičko ili pravno lice.

- Akcionarsko društvo?

Društvo fizičkih ili pravnih lica koje se osniva u cilju obavljanja privredne djelatnosti, a čiji je kapital podijeljen na akcije.

Akcionarsko društvo je pravno lice koje je svojom imovinom i obavezama potpuno odvojeno od akcionara.

Akcionari nijesu svojom imovinom odgovorni za obaveze društva.

Minimalni osnovni kapital akcionarskog društva je 25.000 eura. Osnivači su dužni da osnivački kapital uplate u iznosu od najmanje 25.000 eura, u novcu.

Akcionarsko društvo može se osnovati sukcesivno i simultano.

Akcionarsko društvo može se restrukturirati na sljedeći način:

1. spajanjem;
2. podjelom na dva ili više društava;
3. odvajanjem uz osnivanje jednog ili više društava;
4. promjenom organizacionog oblika.

DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU mogu osnovati fizička ili pravna lica, ulaganjem novčanih ili nenovčanih sredstava u društvo radi ostvarivanja dobiti, a njegovi osnivači odgovaraju za obaveze društva do iznosa svojih uloga. Ulozi osnivača čine početni kapital društva.

Uplatom početnog uloga lice stiče udio u društvu, srazmjerno vrijednosti svog uloga.

Osnivači društva sa ograničenom odgovornošću su dužni da utvrde iznos osnovnog kapitala, koji ne može biti manji od 1 Eura.

- CRPS vodi Poreska uprava.
- Upis u CRPS vrši Poreska uprava na osnovu registracione prijave uz koju se prilaže dokumentacija utvrđena ovim zakonom.
- Poreska uprava odbiće registraciju, ako:
 - 1) dokumentacija nije kompletna, odnosno nije dostavljena u propisanoj formi;
 - 2) su podaci nepotpuni;
 - 3) je pod istim nazivom registrovan neki drugi oblik obavljanja privredne djelatnosti ili se radi o povredi nekog drugog propisa.
- Rješenje o odbijanju registracije mora se donijeti u roku od četiri radna dana od dana prijema dokumentacije.
- Ako Poreska uprava ne odbije registraciju u roku od 4 radna dana privredno društvo, odnosno preduzetnik smatra se uredno registrovanim.

RADNO PRAVO

ZAKON O RADU

(Sl. list CG br. 49/08, 26/09, 88/09, 26/10,
59/11, 66/12, 31/14)

- Probni rad kao poseban uslov za rad, može se utvrditi aktom o sistematizaciji, ako posebnim zakonom nije drukčije uređeno.
- Probni rad ne može biti duži od šest mjeseci, osim za člana posade trgovačke mornarice duge plovidbe, koji može trajati i duže, odnosno do povratka broda u matičnu luku.
- Dužina trajanja probnog rada, način sprovođenja i ocjenjivanje rezultata probnog rada utvrđuje se kolektivnim ugovorom ili ugovorom o radu.

Radni odnos zasniva se zaključivanjem ugovora o radu. Ugovor o radu zaključuju zaposleni i poslodavac. Ugovor o radu smatra se zaključenim kad ga potpišu zaposleni i poslodavac, ili lice koje on ovlasti.

Ugovor o radu sadrži:

- 1) naziv i sjedište poslodavca;
- 2) ime i prezime zaposlenog, mjesto prebivališta, odnosno boravištva zaposlenog;
- 3) jedinstveni matični broj zaposlenog, odnosno lični identifikacioni broj u slučaju stranog državljanina;
- 4) vrstu i stepen stručne spreme zaposlenog, odnosno nivoa obrazovanja i zanimanja;
- 5) vrstu i opis poslova koji zaposleni treba da obavlja;
- 6) mjesto rada;
- 7) vrijeme na koje se zasniva radni odnos (na neodređeno ili određeno vrijeme);
- 8) trajanje ugovora o radu na određeno vrijeme;
- 9) dan stupanja na rad;
- 10) radno vrijeme (puno, nepuno ili skraćeno);
- 11) iznos osnovne zarade, visinu koeficijenta i elemente za utvrđivanje radnog učinka, naknade zarade, uvećane zarade i druga primanja zaposlenog;
- 12) rokove za isplatu zarade i drugih primanja na koja zaposleni ima pravo;
- 13) način korišćenja odmora u toku rada, dnevnog i sedmičnog odmora, godišnjeg odmora, praznika i drugih odsustava sa rada, u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom.

Ugovorom o radu mogu se ugovoriti i druga prava i obaveze, u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom.

Na prava i obaveze koja nijesu utvrđena ugovorom o radu primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona i kolektivnog ugovora.

- Ugovor o radu zaključuje se po pravilu na neodređeno vrijeme.
 - Ugovor o radu može se zaključiti na određeno vrijeme, radi obavljanja poslova čije je trajanje iz objektivnih razloga unaprijed određeno ili je uslovljeno nastupanjem okolnosti ili događaja koji se nijesu mogli predvidjeti.
 - Poslodavac, sa istim zaposlenim, ne može zaključiti jedan ili više ugovora o radu iz stava 1 ovog člana, ukoliko je njihovo trajanje, neprekidno ili sa prekidima, duže od 24 mjeseca.
 - Prekid kraći od 60 dana ne smatra se prekidom.
 - Direktor može da zasnuje radni odnos na neodređeno ili određeno vrijeme.
 - Prijavljivanje slobodnih radnih mjesta poslodavac vrši na način i po postupku utvrđenim posebnim zakonom.
-

Poslodavac i zaposleni mogu ponuditi izmjenu ugovorenih uslova rada (u daljem tekstu: aneks ugovora):

- 1) radi raspoređivanja na drugi odgovarajući posao, zbog potreba procesa i organizacije rada;
- 2) radi raspoređivanja na drugo mjesto kod istog poslodavca, ako je djelatnost poslodavca takve prirode da se rad obavlja u mjestima van sjedišta poslodavca, odnosno njegovog organizacionog dijela.
- 3) koji se odnose na utvrđivanje zarade;
- 4) u drugim slučajevima utvrđenim kolektivnim ugovorom, odnosno ugovorom o radu.

- Puno radno vrijeme iznosi 40 časova u radnoj nedjelji, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.
- Zaposleni može u okviru 40-časovne radne nedjelje da zaključi ugovor o radu kod više poslodavaca i na taj način ostvari puno radno vrijeme.
- Ugovor o radu može se zaključiti sa nepunim radnim vremenom, ali ne kraće od 1/4 (10 časova) punog radnog vremena.

GODIŠNJI ODMOR?

- Trajanje godišnjeg odmora utvrđuje se srazmjerno vremenu provedenom u radnom odnosu.
- Zaposleni ima pravo na 1/12 godišnjeg odmora za svaki navršeni mjesec dana rada kod poslodavca ako u toj kalendarskoj godini zasniva radni odnos ili mu prestaje radni odnos kod poslodavca.
- U svakoj kalendarskoj godini zaposleni ima pravo na godišnji odmor utvrđen kolektivnim ugovorom, odnosno ugovorom o radu, a najmanje 20 radnih dana.
- Pri utvrđivanju dužine godišnjeg odmora radna nedjelja računa se kao pet radnih dana.
- Zaposleni ima pravo da odsustvuje sa rada za vrijeme državnih i vjerskih praznika u skladu sa zakonom.

ZARADA

Zaposleni ima pravo na odgovarajuću zaradu, koja se utvrđuje u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom i ugovorom o radu.

Zarada koju je zaposleni ostvario za obavljeni rad i vrijeme provedeno na radu, naknada zarade i druga primanja utvrđena kolektivnim ugovorom i ugovorom o radu čini bruto zaradu u smislu ovog zakona.

Ugovorena zarada je zarada koja je određena ugovorom o radu i ne može biti niža od minimalne zaradu utvrđene članom 80 ovog zakona.

Zaposleni ima pravo na minimalnu zaradu za standardni učinak i puno radno vrijeme, a minimalna zarada ne može biti niža od 30% prosječne zarade u Crnoj Gori u prethodnom polugodištu, prema zvaničnom podatku koji utvrđuje organ uprave nadležan za poslove statistike.

Zarada se isplaćuje u rokovima i na način utvrđen kolektivnim ugovorom i ugovorom o radu, a najmanje jedanput mjesečno.

Prilikom isplate zarade poslodavac je dužan da zaposlenom uruči obračun zarade.

Zaposleni ima pravo na naknadu zarade u visini utvrđenoj kolektivnim ugovorom i ugovorom o radu za vrijeme:

- Državnih i vjerskih praznika u kojima se ne radi;
- Godišnjeg odmora;
- Plaćenog odsustva;
- Stručnog usavršavanja po nalogu poslodavca, privremene nesposobnosti za vrijeme spriječenosti za rad po propisima o zdravstvenom osiguranju i za vrijeme korišćenja porodiljskog, odnosno roditeljskog odsustva i odsustva radi njege djeteta, u skladu sa ovim zakonom;
- Prekid rada koji je nastao bez krivice zaposlenog;
- Odbijanja da radi kada nijesu sprovedene propisane mjere zaštite na radu;
- Odsustvovanja sa rada po osnovu unaprijed dogovorenog učešća u radu organa kod poslodavca i organa sindikata;
- Za vrijeme prekvalifikacije, dokvalifikacije i osposobljavanja za rad na drugim poslovima dok oni traju i u drugim slučajevima utvrđenim zakonom, kolektivnim ugovorom i ugovorom o radu.

Za povrede radnih obaveza zaposlenom se može izreći jedna od sljedećih mjera:

- Prestanak radnog odnosa
- Novčana kazna

Kada prestaje radni odnos?

- Po sili zakona
- Sporazumom između zaposlenog i poslodavca
- Otkazom ugovora o radu od strane poslodavca ili zaposlenog

Poslodavac je dužan da u poslovnim prostorijama, odnosno mjestu izvođenja radova ima odobrenje za vršenje djelatnosti izdatog od nadležnog organa i za svakog zaposlenog zaključen ugovor o radu, kao i prijavu na obavezno socijalno osiguranje.

PORESKO PRAVO

ZAKON O POREZU NA DODATU VRIJEDNOST

("Sl. list RCG", br. 65/01, 12/02, 38/02, 72/02, 21/03, 76/05, 04/06, "Sl. list Crne Gore", br. 16/07, 73/10, 40/11, 29/13, 09/15, 53/16, 01/17, 50/17, 46/19)

Predmet oporezivanja PDV je:

- 1) promet proizvoda i promet usluga koje poreski obveznik u okviru obavljanja svoje djelatnosti vrši uz naknadu
- 2) uvoz proizvoda u Crnu Goru

Poreski dužnik?

- Poreski dužnik PDV je poreski obveznik koji izvrši promet proizvoda, odnosno usluga, na koji se obračunava i plaća PDV.
- Poreski obveznik je svako lice koje na bilo kojem mjestu samostalno obavlja bilo koju poslovnu djelatnost bez obzira na namjenu ili ishod te djelatnosti.

Teritorija Crne Gore smatra se jednim mjestom isporuke proizvoda, odnosno obavljanja usluga.

Osnovica PDV je sve što predstavlja plaćanje (u novcu, u stvarima ili uslugama), koje je poreski obveznik primio ili će primiti od kupca, naručioca ili trećeg lica za izvršeni promet proizvoda, odnosno usluga, uključujući subvencije koje su neposredno povezane sa cijenom takvog prometa, osim PDV, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

PDV se obračunava i plaća prema mjestu gdje je obavljen promet proizvoda, odnosno usluga, odnosno prema mjestu u kome se, prema ovom zakonu, smatra da je taj promet obavljen.

- PDV se obračunava i plaća po opštoj stopi od 21% od svakog prometa proizvoda, usluga i uvoza proizvoda, osim od prometa proizvoda, usluga i uvoza proizvoda za koje je propisano da se PDV plaća po sniženoj stopi, kao i od prometa proizvoda, usluga i uvoza proizvoda za koje je propisana nulta (0) stopa PDV
- PDV se obračunava i plaća po sniženoj stopi od 7% od prometa proizvoda, usluga i uvoza proizvoda
- PDV se plaća po stopi od 0%
- Plaćanja PDV su oslobođene usluge od javnog interesa
- Plaćanja PDV su oslobođeni/e?

- Poreski obveznik je dužan da za izvršeni promet proizvoda, odnosno usluga izda račun ili drugi dokument koji služi kao račun (u daljem tekstu: račun). Račun se izdaje u dva primjerka, od kojih original zadržava kupac, a kopiju zadržava isporučilac proizvoda, odnosno usluga.
- Poreski obveznik je dužan izdati račun i za svako predplaćanje (pretplatu, avans) koje primi prije izvršenog prometa proizvoda, odnosno usluga, kao i za svaku naknadnu promjenu poreske osnovice.
- Poreski period je vremenski period za koji poreski obveznik obračunava i plaća PDV.
- Poreski period je period od prvog do zadnjeg dana u mjesecu (kalendarski mjesec).
- Poreski obveznik je dužan poresku obavezu iskazati u mjesečnoj prijavi za obračun PDV.
- Poreski obveznik prijavu iz stava 1 ovog člana podnosi nadležnom poreskom organu do 15. dana narednog mjeseca po isteku poreskog perioda.
- Poreska obaveza za poreski period dospijeva za plaćanje 15. dana u mjesecu po isteku poreskog perioda.

ZAKON O POREZU NA DOBIT PRAVNIH LICA

(Sl.list

RCG 65/01, 12/02, 80/04, Sl.list

CG br. 40/08, 86/09, 40/11, 14/12, 16/13, 55/16)

- Poreski obveznik poreza na dobit je rezidentno, odnosno nerezidentno pravno lice koje obavlja djelatnost radi sticanja dobiti.
- Rezidentno pravno lice (u daljem tekstu: rezident) je lice osnovano u Crnoj Gori ili koje ima sjedište stvarne uprave i kontrole na teritoriji Crne Gore.
- Nerezidentno pravno lice (u daljem tekstu: nerezident) je lice koje nije osnovano u Crnoj Gori i nema sjedište stvarne uprave i kontrole u Crnoj Gori, a koje svoje poslovanje obavlja preko stalne poslovne jedinice.
- Predmet oporezivanja rezidenta je dobit koju rezident ostvari u Crnoj Gori i izvan Crne Gore.
- Predmet oporezivanja nerezidenta je dobit koju nerezident ostvari u Crnoj Gori.

Izvorima dobiti u Crnoj Gori smatraju se prihodi ostvareni po osnovu...

- Osnovicu poreza na dobit predstavlja oporeziva dobit poreskog obveznika.
- Oporeziva dobit se utvrđuje usklađivanjem dobiti poreskog obveznika iskazane u bilansu uspjeha, na način predviđen ovim zakonom.
- Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.
- Novoosnovanom pravnom licu koje obavlja djelatnost u privredno nedovoljno razvijenim opštinama obračunati porez na dobit za prvih osam godina umanjuje se u znosu od 100%.
- Ukupan iznos poreskog oslobođenja iz stava 1 ovog člana za period od osam godina ne može biti veći od 200.000,00 eura.

Obveznik poreza na dobit dužan je da obračuna, obustavi i uplati porez po odbitku na prihode isplaćene po osnovu...

ZAKON O POREZU NA DOHODAK FIZIČKIH LICA

Poreski obveznik poreza na dohodak je rezidentno, odnosno nerezidentno fizičko lice koje ostvari dohodak iz izvora utvrđenih ovim zakonom.

Rezidentno fizičko lice (u daljem tekstu: rezident), u smislu ovog zakona, je fizičko lice koje:

- 1) na teritoriji Crne Gore ima prebivalište ili centar poslovnih i životnih interesa;
- 2) boravi na teritoriji Crne Gore više od 183 dana u poreskoj godini.

("Službeni list Republike Crne Gore", br. 065/01 od 31.12.2001, 012/02 od 15.03.2002, 037/04 od 04.06.2004, 029/05 od 09.05.2005, 078/06 od 22.12.2006, 004/07 od 24.01.2007, Službeni list Crne Gore", br. 086/09 od 25.12.2009, 073/10 od 10.12.2010, 040/11 od 08.08.2011, 014/12 od 07.03.2012, 006/13 od 31.01.2013, 062/13 od 31.12.2013, 060/14 od 31.12.2014, 079/15 od 31.12.2015, 083/16 od 31.12.2016)

- Predmet oporezivanja rezidenta
- Predmet oporezivanja nerezidentnog fizičkog lica

Izvore prihoda čine prihodi ostvareni po osnovu:

- 1) ličnih primanja;
- 2) samostalne djelatnosti;
- 3) imovine i imovinskih prava;
- 4) kapitala;
- 5) kapitalnih dobitaka.

Porez na dohodak obračunava se godišnje, a poreski obveznik sam obračunava porez na dohodak u poreskoj prijavi.

Stopa poreza na dohodak iznosi 9% od poreske osnovice.

Porez na dohodak plaća se istovremeno sa podnošenjem poreske prijave a poreska prijava podnosi se do kraja aprila tekuće godine za prethodnu godinu. **Porez na lična primanja obračunava, obustavlja i uplaćuje poslodavac, odnosno isplatilac tih primanja.**

PITANJA...

HVALA NA PAŽNJI!